

al Japan als geheel gematigd zou behandelen, de Japanse oorlogsmisdadigers moesten worden vervolgd. Moest men ook keizer Hirohito als een oorlogsmisdadiger zien? In de Amerikaanse media werd hij in die tijd herhaaldelijk als zodanig afgeschilderd. De commissie werd het er niet over eens welk beleid men jegens hem zou volgen – belangrijk was dat in het eind mei '43 aan de commissie voorgelegde memorandum van het *State Department* betoogd werd dat de Japanners een volk waren, '*peculiarly and sentimentally responsive to generosity and indications of respect*', en dat derhalve een genereuze behandeling van de keizer belangrijke positieve gevolgen zou hebben. '*The survival of the emperorship*', aldus dit stuk, '*would be a potential asset of great utility as an instrument not only for promoting domestic stability but also for bringing about changes desired by the United Nations in Japanese policy.*'¹

Eind november en begin december '43 werd in de twee te Cairo gehouden conferenties eerst door Roosevelt en Churchill en vervolgens door Roosevelt, Churchill en Tsjiang Kai-sjek bepaald welke gebieden Japan na de oorlog zou moeten afstaan: alle, die het sinds het als moderne mogendheid naar voren getreden was, d.w.z. sinds de jaren '90 van de vorige eeuw, had veroverd of (als gevolg van zijn deelneming aan de Eerste Wereldoorlog) had mogen bezetten, t.w. Korea (dat, aldus het na de tweede conferentie van Cairo uitgegeven communiqué, '*in due course*' onafhankelijk zou worden), '*all the territories Japan has stolen from the Chinese, such as Manchuria, Formosa and the Pescadores*'² (die zouden aan '*the Republic of China*', d.w.z. aan Nationalistisch China, teruggegeven worden) en verscheidene eilandengroepen in de *Pacific*, waaronder de Marianen en de Carolinen. Verklaard werd voorts dat Japan zou worden verdreven uit alle gebieden die het ter voorbereiding of bij de uitvoering van het *Nanjo*-offensief had bezet: Birma, Thailand, Malakka, Nederlands-Indië, Frans-Indo-China en de Philippijnen. Van de naoorlogse status van die gebieden werd niet gerept. Bekend was dat Roosevelt er vagelijk voor voelde, gebieden die koloniaal bestuurd waren, ter voorbereiding van hun zelfstandigheid of zelfs onafhankelijkheid onder een vorm van door de Verenigde Naties uit te oefenen voogdij te plaatsen, maar dat kon hij met betrekking tot de gebieden die Brits of Nederlands waren, moeilijk in het publiek zeggen – meer vrijheid had hij met betrekking tot Frans-Indo-China: er was immers geen Franse regering. Na uit Cairo naar Washington te zijn teruggekeerd zei hij over Indo-

¹ Aangehaald in a.v., p. 124–25. ² Kleine eilanden die bezuiden Formosa voor de kust van China liggen.